

**Målbeskrivelse for
specialtandlægeuddannelsen i ortodonti**

2009

**Sundhedsstyrelsen
Foreningen af specialtandlæger i ortodonti**

November 2009

Indholdsfortegnelse

1 Indledning	3
1.1. Beskrivelse af specialet.....	3
1.2. Tandlægeskolernes uddannelsesafdelinger	5
1.3. Specialtandlægen i ortodonti.....	5
1.4. Specialets videreudvikling	6
1.5. Uddannelsessted.....	6
1.6. Faglige foreninger.....	6
2. Uddannelsen indenfor specialet	7
2.1. Uddannelsen generelt.....	7
2.2. Introduktionsuddannelsen	7
2.3. Hoveduddannelsen	7
2.4 Kurser.....	8
3. Kompetencekrav	9
3.1. De syv roller.....	9
4. Læring	10
4.1. Læringsstrategier.....	10
4.2. Evalueringsstrategier.....	11
4.3. Evaluering generelt	11
4.4. Uddannelsesprogram og -plan, funktioner.....	12
5. Målbeskrivelseskemaer	14
5.1. Definitioner vedr. mål og konkretiseringer.....	14
5.2. Medicinsk/ odontologisk ekspert:	15
5.2.1 Generelle kompetencer	15
5.2.2. Generel diagnostik	16
5.2.3. Visitation.....	17
5.2.4. Interception	18
5.2.5. Behandling med vækst.....	19
5.2.6. Behandling med tandforskydninger.....	20
5.2.7. Interdisciplinær behandling	21
5.3. Kommunikator	22
5.4. Sundhedsfremmer	23
5.5. Akademiker.....	24
5.6. Professionel.....	25
5.7. Samarbejder	26
5.8. Leder/administrator.....	27
Bilag 1.....	28
Bilag 2.....	31

1 Indledning

Ortodontispecialet varetager diagnostik, forebyggelse og behandling af malokklusioner. Patientgruppen er karakteriseret af medfødte og erhvervede afvigelser i kæbe- og tandudvikling samt afvigelser fra normal oral funktion. Hertil kommer patienter med okklusionsafvigelser, blandt andet som følge af parodontose og/eller tandtab samt andre sygdomme i tand-, mund- og kæberegionen, og som følge af nedsat resistens mod tandvandring forårsaget af systemiske sygdomme og/eller behandlingen af disse. Patientgruppen omfatter alle aldersgrupper dog med en betydelig overvægt af børn og unge.

Ortodonti har en nær berøringsflade med andre odontologiske discipliner: parodontologi, protetik, tand-, mund- og kæbekirurgi og pæodonti. Behandlingsresultat og prognose indenfor disse fagområder kan være afhængig af ortodontisk medvirken.

Med den øgede erkendelse af forekomsten af sent optrædende okklusionsafvigelser er den procentuelle del af ortodontiske behandlinger, der udføres på voksne, stigende.

1.1. *Beskrivelse af specialet*

Primær sektor

I den primære sektor varetages specialtandlægefunktionen i ortodonti af to hovedgrupper, den offentlige kommunale og den private tandpleje.

Specialtandlægepraksis i kommunalt regi

Den kommunale tandpleje varetager, jævnfør Sundhedslovens kapitel 37, § 127-30, vederlagsfri tandregulering for børn og unge under 18 år efter særlige kriterier, der fastlægges af Sundhedsministeriet. Kriterierne, der er bindende for den kommunale tandplejes tandreguleringstilbud er baseret på en individuel faglig risikovurdering, og behandling tilbydes kun i de tilfælde, hvor tandstillingsfejlene ”indebærer forudsigelige eller eksisterende risici for fysiske skader eller psykosociale belastninger” (Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 727 af 15/06/2007, bilag 1 ”Regler for ortodontivisitation og ortodontiindikationer”).

Tandregulering i den kommunale tandpleje er organiseret på forskellige måder. De fleste kommuner har fastansatte specialtandlæger, der både visiterer og behandler patienter og desuden varetager konsulentopgaver i forhold til de øvrige ansatte tandlæger. I andre kommuner udføres behandlingerne ofte i et samarbejde mellem børnetandlæger og en fast tilknyttet specialtandlæge, der fungerer som konsulent. I nogle kommuner fungerer specialtandlægen udelukkende som visitator med efterfølgende henvisning til tandreguleringsbehandling hos privatpraktiserende specialtandlæge i ortodonti.

Derudover findes der kommuner, hvor man gennem faste aftaler helt eller delvist har udliciteret behandlingen til privatpraktiserende specialtandlæger. Visitation i disse kommuner foretages af en konsulent. Enkelte kommuner har valgt en udlicitering af hele tandreguleringsopgaven, således at både visitation og behandling er udliciteret til samme specialtandlæge.

Kommuner uden egne klinikker udliciterer al tandpleje til privatpraktiserende tandlæger og den ortodontiske visitation foretages af en specialtandlægekonsulent. Alternativt henviser den privatpraktiserende tandlæge børn med tandstillingsfejl til yderligere vurdering hos en privatpraktiserende specialtandlæge.

Privat specialtandlægepraksis

Tandreguleringsbehandlinger hos privatpraktiserende specialtandlæge omfatter følgende kategorier:

1. Behandling indenfor rammerne af vederlagsfri tandpleje af børn og unge
2. Ortodontisk behandling af børn, der ikke opfylder kriterierne for vederlagsfri tandpleje, men hvor barn/forældre ønsker ortodontisk behandling
3. Ortodontisk behandling af voksne, primære malokklusioner, behandling af recidiver, interdisciplinære behandlinger og dele af ortodontisk kirurgiske behandlinger

Sekundærsektoren

Sekundærsektoren omfatter følgende hovedgrupper

1. Patienter indenfor regionstandplejen, der ifølge Sundhedslovens kapitel 47, § 162 omfatter børn og unge med odontologiske lidelser (f.eks. manglende tandanlæg, mineraliseringsforstyrrelser og andre tanddannelsesforstyrrelser), der ubehandlede medfører varig funktionsnedsættelse. Denne paragraf inkluderer rekonstruktion i forbindelse med sequelae til behandling af andre sygdomme hos børn og unge, som f.eks. stråleskader eller ulykkesbetingede skader på kæber og/eller tænder. Opgaverne i regionstandplejen kan efter aftale varetages af andre aktører, f.eks. i primærsektoren.
2. Patienter, der ifølge Sundhedsloven kapitel 48, § 163, hører ind under et af de to odontologiske landsdels- og videnscentre, der varetager behandlingen af patienter med sjældne sygdomme. Ifølge bekendtgørelsen om tandpleje nr. 727, § 21 stk. 2 skal opgaven løses i tæt samarbejde med tandlægeskolerne.
3. Patienter med syndromer behandles i et samarbejde mellem hospitalerne og tandlægeskolerne.
4. Patienter med læbe-ganespalte behandles på taleinstitutterne i Århus og København i henhold til kapitel 11.3 i Sundhedsstyrelsens vejledning om "Omfanget af og kravene til den kommunale og regionale tandpleje" af juni 2006.
5. Patienter med skeletale kæbeanomalier, der ofte har behov for kirurgiske indgreb. De kirurgiske indgreb foregår på hospitalerne i samarbejde med specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi.

På behandlingsenhederne ved tandlægeskolernes ortodontiafdelinger foretages højtspecialiserede behandlinger af patientkategori 1 og 2, samt i et vist omfang kategori 5.

Herudover forefindes der på begge tandlægeskoler en specialklinik, der beskæftiger sig med Juvenil Ideopatisk Arthritis i samarbejde med henholdsvis Århus Universitetshospital og Rigshospitalet.

Specialets størrelse

Specialtandlægerne i ortodonti har siden 1972 været organiseret i Foreningen af Specialtandlæger i Ortodonti (FSO). Foreningen har 180 medlemmer hvoraf 144 er erhvervsaktive i Danmark. Ca. 70 % af medlemmerne har deres hovedarbejdsplads i kommunal tandpleje, 22-23 % i privat regi; de resterende har ansættelse ved tandlægeskolerne, taleinstitutterne og i regionerne/sygehusregi.

1.2. Tandlægeskolernes uddannelsesafdelinger

Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse om uddannelse af specialtandlæger (BEK nr. 1254 af 25/10/2007) forudsætter, at den klinisk-praktiske videreuddannelse i ortodonti gennemføres på afdelinger, institutioner eller i tandlægeklinikker, der af Sundhedsstyrelsen er godkendt hertil, og som organisatorisk er tilknyttet et universitet.

Såvel Afdeling for Ortodonti på Tandlægeskolen ved Københavns Universitet som Afdeling for Ortodonti ved Tandlægeskolen ved Århus Universitet er godkendt af Sundhedsstyrelsen til videreuddannelse i ortodonti.

Basisniveau

Begge afdelinger skal løbende dokumentere omfattende videnskabelig aktivitet og en alsidig patientbehandlingsaktivitet indenfor hele det ortodontiske arbejdsområde, samt aktivitet på efteruddannelsesområdet.

Landsdelsniveau

Begge tandlægeskoler har et nært behandlingsmæssigt samarbejde med de respektive universitetshospitaler (henholdsvis Rigshospitalet og Århus Universitetshospital) vedrørende forskellige landsdelsfunktioner. Tværfaglig behandling af patienter med: (1) kraniofaciale anomali (2) ekstrem vækstbetinget kæbedeformitet (3) juvenil ideopatisk arthritis, og sjældne, ofte arvelige, sygdomme.

1.3. Specialtandlægen i ortodonti

De egenskaber, der forventes af en specialtandlæge i ortodonti er, udover en faglig ekspertise, evnen til samarbejde. Det drejer sig om samarbejde med andre specialer, andre faggrupper og regionale og kommunale instanser.

Specialtandlægen skal være i stand til at kommunikere med patienter og deres pårørende og skal evne at viderebringe informationer vedrørende afvigelser i tandsystem og ansigtsskelet og afvigelseernes betydning for patienten på kortere og længere sigt, behandlet og ubehandlet.

Specialtandlægen skal kunne behandle børn og andre umyndige personer og i denne forbindelse tage del i de etiske overvejelser, der opstår i forbindelse med iværksættelse af behandlinger og/eller afbrydelse af disse.

Specialtandlægen forventes, i hele den erhvervsaktive periode, at have evnen til at erhverve sig ny viden, både indenfor faglige, pædagogiske og sociale områder.

Anvendelse af it-teknologi indenfor ortodonti er stadig stigende, både hvad angår diagnostik, dokumentation, kommunikation og erhvervelse af ny viden. Specialtandlægen i ortodonti bør have kendskab til disse muligheder og holde sig ajour indenfor udviklingen af it-teknologi.

1.4. Specialets videreudvikling

Ortodontiens kerneområder vil fortsat være sundhedsfremme, diagnostik og behandling af børn og unge. Desuden må der dels forventes en yderligere faglig udvikling med henblik på behandling i forbindelse med degenerative og sent opståede forandringer i tandsættet hos ældre, samt dels, at der i fremtiden bliver et stigende behov i (voksen-)befolkningen for behandlinger på psykosocial indikation.

I relation til behandling af børn og unge må det formodes, at behandlingerne fremover bliver koncentreret på større centrale tandreguleringsklinikker (jævnfør Sundhedsstyrelsens Strukturrapport 2004 og bekendtgørelse nr. 727 af 15/06/2007, bilag 1 ”Regler for ortodontivisitation og ortodontiindikationer”). I disse centre vil specialtandlægens opgave være behandlingsplanlægning, behandling og kontrol af behandling, samt uddelegering af arbejdsopgaver og formidling af viden både til det personale, der behandler patienterne, sundhedspersonale i øvrigt samt befolkningen.

1.5. Uddannelsessted

Det er en forudsætning, at uddannelsen foregår i et aktivt akademisk miljø, hvor der foregår relevant forskning, og hvor de videreuddannelsessøgende er integreret i det forskningsmæssige miljø på institutionen.

1.6. Faglige foreninger

Mere end 99 % af danske specialtandlæger er medlem af Foreningen af Specialtandlæger i Ortodonti (FSO), der er både en faglig og en fagpolitisk organisation. Derudover findes Dansk Ortodontisk Selskab (DORS), der er åbent også for ikke specialtandlæger med interesse for ortodonti og som afholder regelmæssige aftenmøder med foredrag af inden og udenlandske forskere.

2. Uddannelsen indenfor specialet

2.1. Uddannelsen generelt

Uddannelsen har en varighed af 3 år og er sammensat af en introduktionsuddannelse, en hoveduddannelse og en afsluttende eksamination.

Introduktionsuddannelse lægges indenfor det første halve år. Målet er, at der i uddannelsesforløbet skal gennemføres ca. 50 patientbehandlinger af forskellige patientkategorier, således at den specialtandlægestuderende får indblik og erfaring i alle typer af kliniske behandlinger, som vedkommende vil kunne stilles overfor efter endt uddannelse.

Uddannelsen bør desuden indeholde en række kurser indenfor forskellige specialer, som man ikke vil være i stand til at dække indenfor de to ortodontiafdelinger.

Ved eksamen skal der afleveres dokumentation for ti patientbehandlinger, hvoraf mindst 7 skal være påbegyndt og færdigbehandlet af den studerende. Udvalget af patienterne skal repræsentere et bredt spektrum af forskellige behandlingstyper samt demonstrere specialtandlægens kompetencer i gennemførelsen af behandlingen. Behandlingerne skal demonstrere, at den uddannelsessøgende behersker forskellige typer af apparatur, og at den specialtandlægestuderende er i stand til at etablere et interdisciplinært samarbejde omkring behandlingen af (en) patienter. De eventuelt ikke færdigbehandlede kaser (patienter) omfatter patienter, der er behandlet på et så tidligt tidspunkt, at dentitions- og vækststudvikling ikke er tilstrækkelig fremskreden til at det endelige behandlingsmål kan nås inden for uddannelsesforløbet (f.eks. store sagittale afvigelse, men ikke simple interceptive behandlinger) samt patienter, der har modtaget behandling af en kompleks eller særlig vanskelig karakter. I begge tilfælde skal et fortsat behandlingsforløb skitseres.

Forudsætningen for indstillingen til den afsluttende eksamen vil være, at den pågældende har gennemført det kliniske og teoretiske uddannelsesforløb på tilfredsstillende måde, og at det skriftlige arbejde kan godkendes.

2.2. Introduktionsuddannelsen

Introduktionsuddannelsen skal give den uddannelsessøgende specialtandlæge et indblik i samtlige discipliner indenfor specialet, således at valget af speciale kvalificeres. Desuden deltager den uddannelsessøgende under introduktionsuddannelsen i indsamlingen af patientdata, såsom opsamling af diagnostisk materiale og beskrivelse af en problemliste samt et behandlingsmål. Ved afslutning af introduktionsuddannelsen foretages en vurdering med henblik på fortsættelse af uddannelsesforløbet.

2.3. Hoveduddannelsen

Hoveduddannelsen består jævnfør Bekendtgørelse nr. 1254 af 25. oktober 2007 dels af en klinisk uddannelse og dels en teoretisk uddannelse i relation til den kliniske undervisning. Fokuseret ophold i den kommunale tandpleje og på læbe- ganespalte klinikken kan indregnes i den kliniske uddannelse.

2.4 Kurser

Uddannelsen inkluderer en række kurser, hvoraf nogle afholdes på de enkelte uddannelsesinstitutioner og andre kan afholdes i enten Sundhedsstyrelsens regi eller gennemføres ved et samarbejde imellem de enkelte uddannelsesinstitutioner.

Begge uddannelsessteder råder over særlige kompetencer inden for visse områder. Det vil være formålstjenligt at en sådan ekspertise udnyttes af begge uddannelsesinstitutionerne ved at eksperterne afholder kurserne for den samlede videreuddannelsesgruppe eller gennemfører undervisningen på søsterinstitutionen. Dette vil styrke samarbejdet mellem de to institutioner samtidig med at de studerende undgår dobbeltundervisning. Øvrige kurser afholdes i Sundhedsstyrelsens regi, og disse omfatter fagområder, der ikke kan forventes at være til rådighed på en ortodontiafdeling. Emner og indhold i disse kurser skal løbende opdateres i et samarbejde mellem hovedkursuslederen og uddannelsesinstitutionerne. Der skal udarbejdes målbeskrivelser og skemaer til vurdering af den opnåede indlæring i forbindelse med de enkelte kurser.

Kursusrækken, 2009, der kontinuerligt bør ajourføres, fremgår af bilag 2.

3. Kompetencekrav

3.1. De syv roller

1. Medicinsk ekspert
2. Kommunikator
3. Sundhedsfremmer
4. Akademiker
5. Professionel
6. Samarbejder
7. Leder/administrator

4. Læring

4.1. Læringsstrategier

”Det superviserede ambulatorium”; den patientgruppe, som den specialtandlægestuderende skal behandle under vejledning skal omfatte repræsentanter for samtlige typer af patienter vedrørende interceptiv, adaptativ og korrektiv behandling, og behandlinger, der inddrager kombinationen af flere odontologiske discipliner. Der bør være en rimelig repræsentation af samtlige behandlingstyper. Alle behandlinger skal superviseres af en erfaren specialtandlæge. Specialtandlægen kan maksimalt supervisere 6-7 studerende.

”Case præsentationer”; gennemgang af behandlede patienttilfælde bruges for at belyse specielle kliniske problemstillinger.

”Simulation”; typodontøvelser og øvelser i virtuelle behandlingssimulationer ved hjælp af computerprogrammer samt medvirken ved en klinisk situation, en patientbehandling for at opnå indsigt i samspillet med hjælpepersonale, patient og eventuelle pårørende. Simulationerne kan ikke medregnes som en del af de 2.500 kliniktimer.

”Teoretisk Undervisning”; størstedelen af den teoretiske undervisning skal lægges på de enkelte uddannelsessteder som en del af den daglige/ugentlige undervisning. Forudsætter aktiv deltagelse med selvstudier for videreuddannelsessøgende tandlæge.

”Specielle kurser”; arrangeres af Sundhedsstyrelsen, og studerende fra begge uddannelsessteder deltager (se pkt. 3). En del af disse kurser kan eventuelt arrangeres i samarbejde med uddannelsessteder i andre lande via videokonferencer. Målbeskrivelse udarbejdes for de enkelte kurser.

”Fokuseret ophold”; specialtandlægeuddannelsen omfatter et turnusophold på følgende afdelinger:

1. Afdeling for tand- mund- og kæbekirurgi svarende til 18 arbejdsdage
2. Afdeling for øre-næse-hals sygdomme svarende til 10 arbejdsdage
3. Læbe-ganespaltecenter svarende til 2 arbejdsdage
4. Afdeling for pædiatri svarende til 12 arbejdsdage
5. Kommunal børne- og ungdomstandpleje svarende til 15 arbejdsdage

Disse ophold bør så vidt muligt foregå i tandlægeskolernes undervisningslave perioder januar og august måned.

”Forskning”; der kræves en forskning, der resulterer i et skriftligt arbejde eller, såfremt arbejdet giver mulighed for det, en publikation i et internationalt tidsskrift. Forskningsemnet bør tilstræbes udvalgt indenfor det 1. semester. Litteraturgennemgang og oparbejdelse af en detaljeret målbeskrivelse bør være færdigudført indenfor det første år.

De læringsstrategier, der skal implementeres i forbindelse med forskningsprojektet, bør tilstræbe, at den studerende lærer at stille forskningsrelevante spørgsmål, at opstille arbejdshypoteser, udarbejde relevante metoder, bearbejde og vurdere resultater i relation til de opstillede hypoteser. Forskningsundervisningen skal

foretages af en videnskabelig medarbejder efter samme retningslinier som anden forskningsundervisning indenfor mastergrader eller ph.d.-grader. Det bør tilstræbes at forskningsprojektet færdiggøres indenfor det andet år og at afhandlingen skrives færdig i 5. semester.

”Præsentation af eksamenskassus”; i relation til den forestående eksamen bør de studerende indlæres i, hvorledes eksamenskassus forberedes og præsenteres. I forbindelse med udvælgelse af eksamenskassus bør variationsbredden i behandlingstyper tilgodeses som omtalt ovenfor. Patientmaterialet, patientjournaler og behandlingskontinuationer skal opfylde de krav, der er nødvendige for at kunne bruges i porteføljeoptagelser eller klinisk forskning.

4.2. Evalueringsstrategier

Evalueringen af introduktionskurset vil være baseret på en vurdering foretaget af de involverede lærere og en samtale med den pågældende uddannelsessøgende. På baggrund af denne evaluering vil det blive afgjort om uddannelsesforløbet kan fortsætte.

”Audit af arbejdspraksis”; den studerendes indsats i den kliniske uddannelse vil løbende blive vurderet af de tilstedeværende undervisere. En gang årligt vil journalerne blive gennemgået med den studerende og eventuelle mangler diskuteret. En fortsættelse af uddannelsesforløbet vil være betinget af, at minimumskravene er opfyldt.

”Evaluering af journaler og case præsentation”; minimumskravene til præsentation, journaludformning og behandlingsniveau skal være opfyldt.

”Turnusattest”; godkendelse af fokuseret ophold gives af den pågældende afdeling, der attesterer, at den studerende har været aktivt til stede under opholdet.

”Struktureret kollegial bedømmelse” består i den tilbagemelding, som læreren giver i forbindelse med patientbehandling, seminar, teoretisk undervisning m.m. Derudover foretages årligt en evaluering af de studerende, af den samlede lærerstab. De studerende har samtidig mulighed for at evaluere undervisningskvaliteten.

”Godkendt kursus”; deltagelse i eksterne kurser bør godkendes af kursusgiveren, der sikrer at indlæring har fundet sted.

”Eksamination”. I henhold til § 8 i bekendtgørelse nr. 1254 af 24. oktober 2007 om uddannelse til specialtandlæge afsluttes videreuddannelsen med en eksamen. Inden eksamen afgør lærerstaben, hvorvidt den pågældende kan indstilles til eksamination. En overordnet vurdering af uddannelsesforløbet omfatter såvel den kliniske, den teoretiske som den forskningsmæssige del.

4.3. Evaluering generelt

Det er væsentligt, at uddannelsen er organiseret på en sådan måde, at vurderingen ikke alene er lærernes vurdering af de videreuddannelsesstuderende, men at de studerende også har mulighed for at vurdere de tilknyttede lærere og den givne undervisning. Herudover skal indlæringsrammerne også vurderes. Det drejer

sig her om at skabe et miljø, således at de studerende føler, at faget udvikles, og der foreligger en aktiv forskningsindsats indenfor området.

Enhver studerende vil blive tilknyttet en fra lærerstaben, som vil fungere som personlig vejleder for vedkommende. Herudover er det hensigtsmæssigt, at de yngste studerende er tilknyttet en af de studerende på ældste hold.

4.4. Uddannelsesprogram og -plan, funktioner

”Uddannelsesplanen” udarbejdes i et samarbejde mellem vejleder og den uddannelsessøgende på baggrund af uddannelsesprogrammet og den enkelte uddannelsessøgende tandlæges forudsætninger.

Vigtige funktioner i specialtandlægeuddannelsen

Uddannelsesansvarlig specialtandlæge (professor, overtandlæge eller lektor) der har det overordnede administrative ansvar for videreuddannelsen

I specialtandlægeuddannelsen fokuseres på den uddannelsessøgendes egen læring af komplekse kompetencer i klinisk/paraklinisk virksomhed. Den pædagogiske opgave bliver således at tilrettelægge et optimalt læringsmiljø i afdelingen. Dette kræver pædagogisk tænkning, ledelse, organisation og administration. Formålet med dette er at optimere den enkeltes indlæring af alle målbeskrivelsens kompetencer. Den uddannelsesansvarlige specialtandlæge, hovedvejleder og daglige kliniske vejledere har ansvaret for dette og for, at uddannelsen bliver gennemført med den krævede kvalitet. Hvordan disse funktioner samordnes fremgår af nedenstående.

Uddannelsesansvarlig specialtandlæge

Den administrative funktion af specialtandlægeuddannelsen varetages på tandlægeskolerne af en uddannelsesansvarlig specialtandlæge, som er ansat med et særligt ansvar for videreuddannelsen. Den uddannelsesansvarlige specialtandlæge refererer til Sundhedsstyrelsen (Nationale Råd for Tandlægers Videreuddannelse) vedrørende specialtandlægeuddannelsen.

Arbejdsopgaverne:

- Overordnet at sikre læringsmiljøet i afdelingen
- Sikre at der forefindes passende uddannelsesprogrammer
- Sikre at der bliver udarbejdet en uddannelsesplan for den uddannelsessøgende
- Planlægge supplerende uddannelse og sikre gennemførelse af dem
- Sikre videreførelse af den uddannelsesmæssige status ved, om nødvendigt, at skifte hovedvejleder i uddannelsesforløbet
- Planlægge og sikre program for introduktion i afdelingen
- Sikre at enhver uddannelsessøgende tildeles en hovedvejleder til forskningsprojekt
- Engagere og instruere daglige kliniske vejledere
- Deltage i håndteringen af uheldsmæssige uddannelsesforløb
- Sikre at opnåede kompetencer bliver attesteret
- Sikre at evaluering af uddannelsen udføres
- Give afdelingen feedback på uddannelsen, iværksætte og gennemføre kvalitetsudviklingsarbejde

Daglig klinisk vejleder

Vejledning af den uddannelsessøgende kan og bør ikke varetages af en enkeltperson. I den daglige arbejdssituation har hver ansat tandlæge et ansvar som vejleder. Efter delegering fra den uddannelsesansvarlige specialtandlæge kan den daglige kliniske vejleder evaluere og attestere opnåelsen af enkeltkompetencer for de uddannelsessøgende tandlæger.

Arbejdsopgaver:

- Holde sig orienteret om uddannelsesplaner for afdelingens uddannelsessøgende tandlæger
- Deltage i gennemførelse af introduktionsprogrammet
- Anvende pædagogiske redskaber, efter delegering, f.eks. ugentlige/månedlige læringskontrakter, sammen med den uddannelsessøgende
- Yde daglig klinisk vejledning og give feedback
- Evaluere uddelegerede opgaver, enkelte kompetencer eller delkompetencer og rapportere til vejleder

5. Målbeskrivelseskemaer

I det følgende forefindes målbeskrivelsens kerne; listen over kompetencer og de tilhørende konkretiseringer af mål, læringsstrategier og evalueringsstrategier. Der er tale om minimumskrav med hensyn til de beskrevne kompetencer.

5.1. Definitioner vedr. mål og konkretiseringer

Liste over kompetencer er opdelt i fire kolonner: (1) Mål; (2) Konkretisering af mål; (3) Læringsstrategi og (4) Evalueringsstrategi.

I kolonnen ”Mål” er anført det overordnede mål, som mere konkret beskrives under ”Konkretiseringsstrategi”, det vil sige, hvad specialtandlægen skal kunne.

I kolonnen ”Læringsstrategi” angives metoder til, hvordan den pågældende kompetence kan læres, og i kolonnen ”Evalueringsstrategi”, hvordan det kan evalueres om kompetencen faktisk er opnået.

For alle kolonner gælder, at strategier angivet med fed skrift er obligatoriske; de øvrige er forslag til supplerende strategier, som kan erstattes eller suppleres med andre metoder, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

Under mål er anvendt følgende:

”Angive” indebærer, at specialtandlægen skal kunne gengive det stillede krav.

”Redegøre for” angiver, at specialtandlægen skal kunne forklare emnet for patienter og pårørende samt andet medicinsk/odontologisk personale.

”Vurdere” angiver, at specialtandlægen skal kunne tage stilling til, om et undersøgelsesresultat er normalt under hensyntagen til patientens alder og udvikling. Specialtandlægen skal kunne anvende såvel almenmedicinske data som specifikt ortodontiske fund til sin udarbejdelse af behandlingsplanen.

”Identificere” angiver, at specialtandlægen skal kunne få mistanke om, at en patient lider af en odontologisk afvigelse eller en almensygdom og iværksætte en sufficient undersøgelse/viderehenvvisning.

”Varetage” angiver, at specialtandlægen skal kunne varetage den fulde behandling af patienten inklusive diagnostik, behandling og patientinformation.

5.2. Medicinsk/ odontologisk ekspert:

5.2.1 Generelle kompetencer

Mål	Konkretisering af mål	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Kunne varetage diagnostik	Specialtandlægen skal kunne Diagnosticere morfologiske, vækstmæssige og funktionelle afvigelser i ansigt, kæber og tandsystem hos den enkelte patient	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (3,4,6-14,16-18) Fokuseret ophold (alle) Præsentation af eksamenskasmus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Kunne varetage visitation	Vurdere behandlingsindikation på den enkelte patient, samt planlægge, vurdere og gennemføre systematiske undersøgelser med samme formål på populationsbasis	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (3) Fokuseret ophold (5) Præsentation af eksamenskasmus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Kunne varetage behandlingsmæssige opgaver	Udføre og vurdere alle typer af interceptive og korrektive ortodontiske behandlinger samt evaluere effekten af det ortodontiske indgreb	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Simulation Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (5) Præsentation af eksamenskasmus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination Godkendt kursus
Kunne arbejde tværfagligt	Anvende og inddrage nødvendig odontologisk og medicinsk (special-) viden samt indgå i tværfagligt samarbejde omkring specialets arbejdsopgaver	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (6-14,16-18) Fokuseret ophold (1-4) Præsentation af eksamenskasmus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination

5.2.2. Generel diagnostik

Mål	Konkretisering af mål Specialtandlægen skal kunne	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Kunne optage målrettet anamnese og informere patient og pårørende om betydningen for en evt. behandling	Udfylde anamnese skema. Indsamle relevante og tilstrækkelige oplysninger fra patient og pårørende med henblik på registrering og materiale nødvendig for medicinsk undersøgelse	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Fokuseret ophold (1-4)	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Kunne gennemføre en relevant klinisk undersøgelse	Identificere afvigelser i morfologiske og funktionelle forhold med hensyn til <ul style="list-style-type: none"> • tandsæt • sammenbid • tygge-, tale- og bidfunktion • ekstraoral fremtoning • generel vækst og udvikling 	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Specielle kurser (6-14,17-18) Præsentation af eksamenskasus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Godkendt kursus Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Kunne indsamle og anvende nødvendigt ortodontisk registreringsmateriale	Fremstille studiemodeller og gennemføre analyse af disse. Redegøre for indikation, anvendelse og analyse af billeddiagnostik (røntgen, scanningsteknikker samt foto m.m.) i forbindelse med specialet	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (4) Præsentation af eksamenskasus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Godkendt kursus Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Kunne vurdere behovet for og omfanget af supplerende undersøgelser	Identificere forhold der kræver henvisning til specialundersøgelser af odontologisk og/eller medicinsk karakter inden ortodontisk behandling kan gennemføres/planlægges endeligt	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (6-9,11-14,17-18) Fokuseret ophold (1-4)	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination

5.2.3. Visitation

Mål	Konkretisering af mål Specialtandlægen skal kunne	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Kunne udvælge patienter for ortodontisk behandling og redegøre for indikation i forhold til de danske ”retningslinjer for ortodontivisitation og ortodontindikation”	Gennemføre såvel indikationsbestemt som systematisk visitation. Have kendskab til regionstandplejens omfang og organisation. Redegøre for Ministeriets og Sundhedsstyrelsens gældende regler for kommunal tandpleje	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (3) Fokuseret ophold (5) Præsentation af eksamenskasus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Kunne organisere en visitationsplan for en population	Opstille generelle såvel som individuelle regler for visitationstidspunkt. Vejlede almindelige tandlæger i visitationsøjemed	Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (3) Fokuseret ophold (5)	Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse (Eksamination)
Kunne foretage nødvendig henvisning til odontologiske og medicinske eksperter	Opstille plan for visitation af de enkelte patientkategorier. Foretage korrekt henvisning til behandling i andet regi på rette tidspunkt, mht. problem, problemløsning, barnets modenhed, forældres indstilling, organisationsmodel	Det superviserede ambulatorium Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (6-14,16-18) Fokuseret ophold (alle)	Audit af arbejdspraksis Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination

5.2.4. Interception

Mål	Konkretisering af mål	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Skal kunne erkende tilstande, funktionelle eller andre, der ved interceptiv behandling kan nedsætte risikoen for udvikling af behandlingskrævende tandstillingsfejl	Specialtandlægen skal kunne Iværksætte relevant behandling/interceptiv Evaluere effekten af sådanne interceptive behandlinger Vurdere cost benefit i tidlig versus sen behandling	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning	Audit af arbejdspraksis Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination

5.2.5. Behandling med vækst

Mål	Konkretisering af mål Specialtandlæge skal kunne	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Skal kunne identificere skelettale afvigelser samt identificere patienter med malokklusion til vækstmæssig behandling	Redegøre for et grundigt kendskab til normal vækst og udvikling. Udføre og forklare vækstanalyser samt foretage skelettal aldersbestemmelse	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Simulation Teoretisk Undervisning Præsentation af eksamenskasmus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Skal kunne opstille og redegøre for en ortodontisk behandlingsplan Skal have kendskab til forskellige vækstadapterende behandlingstyper	Opstille indikation for interceptive behandlinger Opstille indikationer for brugen af de forskellige typer af apparatur til behandling af skelletale afvigelser Vurdere prognosen for behandlingen. Kunne udforme en korrekt teknikkerhenvi- sning til fremstilling af det nødvendige apparatur	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Præsentation af eksamenskasmus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Skal kunne gennemføre behandling	Kendskab til fremstillingsproces samt være i stand til at fremstille apparaturet Planlægge de enkelte faser i behandlingen Supervisere behandlingsforløbet Ændre behandlingsplan Motivere patienten Vise at have gennemført behandlinger med flere forskellige apparaturer. Evaluere effekten af behandlingen såvel klinisk som ved hjælp af røntgenanalyser m.m.	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Præsentation af eksamenskasmus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination

5.2.6. Behandling med tandforskydninger

Mål	Konkretisering af mål	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Skal kunne udvælge patienter til behandling med tandforskydning	Specialtandlægen skal kunne Fremstille behandlingsplan med mål for behandlingen i alle tre planer samt opstille mål for de enkelte faser i behandlingen. Differentiere mellem behovet for de nødvendige indgreb. Vurdere prognosen for behandlingen.	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Præsentation af eksamenskasus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Skal kunne opstille en detaljeret behandlingsplan og designe og fremstille det nødvendige apparatur	Redegøre for indgående kendskab til biomekaniske forhold, materialelære og vævsreaktion. Redegøre for kendskab til rationalet bag forskellige apparaturer til tandforskydninger. Redegøre for fordele og ulemper ved forskellige apparaturformer.	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Simulation Teoretisk Undervisning Specielle kurser. (5)	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Godkendt kursus Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Skal kunne gennemføre behandling	Vise praktisk kendskab til de forskellige apparaturformer Klinisk evaluere effekten af et apparatur/ en behandling. Vurdere behov for og omfang af retention.	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk Undervisning Præsentation af eksamenskasus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination

5.2.7. Interdisciplinær behandling

Mål	Konkretisering af mål Specialtandlæge skal kunne	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Skal kunne erkende nødvendigheden af samarbejde mellem medicinske/odontologiske discipliner	Erkende nødvendigheden af interdisciplinært samarbejde odontologisk såvel som ikke odontologisk. Etablere et nødvendigt team og udføre den nødvendige del af behandlingen i et struktureret team omfattende en eller flere af følgende discipliner, protetiker / parodontolog / bidfysiolog/ kirurg/ pæodontist	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk undervisning Specielle kurser. (4,6-14,16-18) Fokuseret ophold (1-4)	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Skal kunne erkende tilstande, funktionelle, vækstmæssige eller andre, der ved tidlig behandling kan mindske/evt. forhindre en senere fejludvikling	Være i stand til at iværksætte relevant behandling/interceptivt. Evaluere prognose og effekt af en sådan behandling	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk undervisning Præsentation af eksamenskasus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination

5.3. Kommunikator

Mål	Konkretisering af mål	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Kunne kommunikere med patienter og forældre	Specialtandlægen skal kunne Kommunikere med børn i alle aldre og deres forældre samt andre patienter Kommunikere med patienter med udviklingsforstyrrelser	Det superviserede ambulatorium Simulation Teoretisk undervisning Specielle kurser. (10)	Audit af arbejdspraksis Godkendt kursus Struktureret kollegial bedømmelse
Kunne informere om undersøgelsesresultater	Informere om resultater af visitationer og individuelle undersøgelser til patienter, forældre og samarbejdspartnere i relation til den kendte odontologiske og medicinske viden på området. Indhente informeret samtykke	Det superviserede ambulatorium Teoretisk undervisning	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler. Struktureret kollegial bedømmelse
Kunne vejlede patienter og forældre	Informere, sikre forståelse og vejlede patienter og forældre i forbindelse med deres beslutninger vedrørende diagnostik og behandling	Det superviserede ambulatorium Teoretisk undervisning Specielle kurser.	Audit af arbejdspraksis Struktureret kollegial bedømmelse
Kunne kommunikere med tilgrænsende specialer og faggrupper	Formidle odontologisk og medicinsk viden i forståelig / anvendelig form til samarbejdspartnere	Det superviserede ambulatorium Teoretisk undervisning Fokuseret ophold (1-4)	Audit af arbejdspraksis Struktureret kollegial bedømmelse Turnusattest

5.4. Sundhedsfremmer

Mål	Konkretisering af mål	Læringsstrategi	Evalueringsmetode
Kunne vejlede om forebyggelse og behandling som en samfundsmæssig sundhedsfremmende foranstaltning	Identificere og redegøre for den videnskabelige evidens for faktorer af betydning for tandstillingsfejl og deres udvikling samt anvende denne viden til forebyggelse og rettidig indgriben. Redegøre for og anvende principper for risikovurdering samt planlægge screenings- og visitationsprogrammer på populationsbasis	Case præsentationer Teoretisk undervisning Specielle kurser. (3)	Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Kunne afpasse tilbud om forebyggelse og behandling til den enkelte patient	Vurdere den enkelte patients psykiske udvikling i relation til den legemlige udvikling under behandlingsperioden og herudfra, samt ud fra øvrige forhold i patientens miljø vurdere samarbejdsevnen og vælge det behandlingstidspunkt samt den behandlingsstart, der tilgodeser patienten bedst muligt.	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Simulation Teoretisk undervisning Specielle kurser. (3) Præsentation af eksamenskasus	Audit af arbejdspraksis Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination Godkendt kursus
Kunne indgå i et sundhedsfremmende samarbejde	Identificere og reagere på afvigende forhold og andre faktorer af ikke-odontologisk karakter, der kan påvirke enkeltpersoners sundhedstilstand/-udvikling, og hvor rådgivning, oplysning eller særlige tiltag er påkrævet (eks. vækstmæssige afvigelser, Torticollis, nasal obstruktion og lign.) Henvise til og samarbejde med andre myndigheder og institutioner ud fra gældende lovgivning og regler	Case præsentationer Teoretisk undervisning Fokuseret ophold (5)	Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination

5.5. Akademiker

Mål	Konkretisering af mål Specialtandlægen skal kunne	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Kunne kritisk vurdere og formidle videnskabelig litteratur	Forholde sig kritisk til videnskabelig litteratur på baggrund af kendskab til basal medicinsk statistik og videnskabsetik. Formidle videnskabelig litteratur for kolleger	Teoretisk undervisning Specielle kurser (1,2) Forskning	Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination Godkendt kursus
Kunne løse kliniske problemstillinger	Identificere og afgrænse en klinisk problemstilling Formulere og gennemføre en strategi for løsning/ belysning af problemet/spørgsmålet Foreslå og implementere løsning (evidensbaseret) af den kliniske problemstilling	Teoretisk undervisning Specielle kurser (1,2,10) Forskning	Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination Godkendt kursus
Kunne medvirke aktivt i videnskabelig forskning	Formulere en videnskabelig problemstilling Udarbejde en projektbeskrivelse Gennemføre projektet og sammenfatte resultaterne Formidle og perspektivere resultatet overfor kolleger	Teoretisk undervisning Specielle kurser (1,2) Forskning	Struktureret kollegial bedømmelse Godkendt kursus Eksamination

5.6. Professionel

Mål	Konkretisering af mål Specialtandlægen skal kunne	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Skal ajourføre faglig viden og kompetence	Vurdere egne faglige evner i relation til fagets udvikling samt vælge hensigtsmæssige strategier for at holde sit faglige niveau "up to date"	Det superviserede ambulatorium Teoretisk undervisning Forskning	Audit af arbejdspraksis Struktureret kollegial bedømmelse
Skal kunne sikre faglig og personlig integritet	Være i stand til at etablere og fastholde en faglig relation til patienter og pårørende	Det superviserede ambulatorium Teoretisk undervisning	Audit af arbejdspraksis Struktureret kollegial bedømmelse
Skal have kendskab til internationale videreuddannelsessystemer og udviklingen indenfor EU	Være i stand til at indhente informationer vedrørende krav til specialtandlægen i andre EU-lande	Teoretisk undervisning	Struktureret kollegial bedømmelse
Skal kunne agere i det danske sundhedsvæsen	Redegøre for organisation af ortodontisk service for børn og unge samt voksne i Danmark. Vejlede patienter med baggrund i ovenstående	Teoretisk undervisning Specielle kurser. (3,15) Fokuseret ophold (alle)	Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination

5.7. Samarbejder

Mål	Konkretisering af mål	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Kunne deltage i tværfagligt samarbejde	Specialtandlægen skal kunne Indgå i tværfaglige teams med respekt for øvrige medlemmers holdninger og ekspertise Fastlægge behandlingsplan for en patient i samarbejde med patient evt. forældre og det tværfaglige team	Det superviserede ambulatorium Case præsentationer Teoretisk undervisning Fokuseret ophold (alle) Præsentation af eksamenskasus	Audit af arbejdspraksis Evaluering af journaler og case præsentation Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse Eksamination
Kunne indgå i samarbejde med offentlige myndigheder og private/kommunale tandklinikker	Deltage i samarbejde mellem kommunal og privat tandpleje, sundhedsvæsenet og andre	Case præsentationer Teoretisk undervisning Specielle kurser. (3,10,15) Fokuseret ophold (15)	Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse

5.8. Leder/administrator

Mål	Konkretisering af mål	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi
Ledelsesansvar i Tandplejen	Vejlede ledelse og politikere i tilrettelæggelsen af den ortodontiske service for kommunal tandpleje. Vejlede almen tandlæger i ortodontiske spørgsmål. Koordinere og lede inddragelsen af andre tandlæger i behandlingen af problempatienter. Opnå budgetmæssige kompetencer til at have økonomisk ansvar for afdelingen.	Teoretisk undervisning Specielle kurser. (15) Fokuseret ophold (5)	Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse
Ledelsesansvar for afdelingen	Varetage det samlede ledelsesansvar for afdelingen. Vejlede og uddanne tandplejere, klinikassistenter, tandteknikere og røntgenpersonale i de nødvendige discipliner på afdelingen. Uddelegere fremstillingen af registreringsmateriale og ortodontiske apparaturer samt (røntgen)billeder til relevant personale. Varetage, vurdere og prioritere såvel personalets som eget behov for eksternt uddannelse og videreuddannelse såvel nationalt som internationalt(livslang læring). Agere i relation til gældende lovgivning om strålehygiejne og arbejdsmiljø.	Teoretisk undervisning Specielle kurser. (15) Fokuseret ophold (5)	Godkendt kursus Turnusattest Struktureret kollegial bedømmelse
Ledelse i den kliniske patientbehandling	Vejlede og uddanne hjælpepersonale i kliniske enkeltprocedurer i patientbehandlingen. Benytte hjælpepersonale som led i en rationel behandlingsstrategi. Motivere, støtte og evaluere hjælpepersonale efter gældende ledelsesteorier. Motivere patient og forældre i gennemførelse af behandlingerne. Være ressource og cost-benefit bevidst i udvælgelsen af behandlingsstrategier i relation til den enkelte patients behov og formåen.	Teoretisk undervisning Specielle kurser. (15,10)	Godkendt kursus Struktureret kollegial bedømmelse

Bilag 1.

Specialets historiske udvikling:

Siden 1954 har der af Dansk Tandlægeforening været etableret en specialtandlægeordning for området ortodonti. Denne ordning blev sammen med ordningen for hospitalsodontologiområdet med Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 327 af 26. juli 1978 om specialtandlæger godkendt som et foreløbigt grundlag for Sundhedsstyrelsens specialtandlægeanerkendelse på områderne ortodonti og hospitalsodontologi.

Anerkendelse som specialtandlæge i ortodonti meddeltes før 1978 af Dansk Tandlægeforenings hovedbestyrelse efter indstilling fra et ortodontinævn. Ortodontinævnet havde udtaleret i alle spørgsmål, som blev forelagt Dansk Tandlægeforenings hovedbestyrelse vedrørende specialtandlægeordningen på ortodontiområdet. Ortodontinævnets opgaver var følgende:

1. at være rådgivende for hovedbestyrelsen i alle spørgsmål vedrørende specialtandlægeordningen i ortodonti,
2. at være rådgivende for Dansk Tandlægeforenings medlemmer, der søgte specialtandlægeanerkendelse,
3. at registrere tandlæger under specialtandlægeuddannelsen på ortodontiområdet,
4. at etablere de for specialtandlægeuddannelsen obligatoriske kurser,
5. at registrere og koordinere de uddannelsessøgendes deltagelse i obligatoriske kurser,
6. at udarbejde og ajourføre vejledende studieplaner, indeholdende minimumskrav for uddannelsen,
7. at afgive indstilling til Dansk Tandlægeforenings hovedbestyrelse vedrørende anerkendelse som specialtandlæge i ortodonti.

De nærmere regler for nævnets virksomhed var fastsat i et særligt regulativ.

Tandlægeforeningens anerkendelse som specialtandlæge i ortodonti var betinget af, at ansøgeren havde

- autorisation som tandlæge, forudgået af en klinisk assistenttid såvel indenfor børnetandpleje som voksentandpleje.

Samt enten

- a. mindst 3 års ansættelse, minimum 20 timer ugentlig, i uddannelsesstilling indenfor specialet ved en dansk tandlægehøjskole, der gennemførte en godkendt studieplan. Den teoretiske og kliniske undervisning foregik som en selvstændigt organiseret undervisning. Uddannelsen gennemførtes på én og samme tandlægehøjskole, der dokumenterede, at uddannelsen var gennemført og godkendt.

eller

- b. mindst 3 års ansættelse, minimum 20 timer ugentlig på en offentlig eller privat ortodontiklinik, hvor den kliniske del af specialtandlægeuddannelsen gennemførtes efter en godkendt studieplan. Den kliniske del af uddannelsen gennemførtes under daglig ledelse af den for uddannelsen ansvarlige specialtandlæge. Uddannelsen skulle gennemføres under samme specialtandlæge, der principielt kun måtte have én tandlæge under uddannelse ad gangen. Den teoretiske del af uddannelsen erhvervedes sideløbende med den kliniske del af uddannelsen efter et af ortodontinævnet indstillet og af hovedbestyrelsen godkendt kursusprogram.
- mindst 2 års efterfølgende beskæftigelse indenfor specialet minimum 15 timer ugentlig.

Desuden forudsattes:

- fremlæggelse af 10 alsidigt udvalgte ortodontitilfælde, hvor behandlingen var planlagt og udført af ansøgeren efter den studerende havde afsluttet den treårige basisuddannelse.
- Udarbejdelse af skriftlig redegørelse for en selvstændig undersøgelse af moderat omfang over et emne, der havde relation til ortodonti, og som var egnet til at belyse ansøgerens evne til at udnytte faglitteratur samt ansøgerens teoretiske kunnen og kendskab til videnskabelig metode.

Ortodontinævnet kunne i særlige tilfælde dispensere fra ovennævnte krav, dog ikke fra kravene om autorisation som tandlæge, og aflevering af det skriftlige arbejde.

Som led i videreuddannelsen skulle de uddannelsessøgende gennemgå en række særlige kurser i statistik, genetik, epidemiologi, videnskabelig metode, histologisk vækstofforskning, behandlingsplanlægning, røntgencefalometri, ortodontiske apparaturer, endokrinologi og læbe- og ganespaltebehandling. Kurserne afholdtes i Dansk Tandlægeforenings regi indenfor en 3-årig periode.

IV.3. UDVIKLINGEN FRA 1978.

Fra 1. oktober 1978 til juni 1983 tildelte Sundhedsstyrelsen specialtandlægeanerkendelse efter indstilling fra MISTU (midlertidigt specialtandlægeudvalg). Tildelingen skete efter samme regler som havde været gældende indtil 1978.

Med Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 238 af 3. juni 1983 om specialtandlæger som ændret ved bekendtgørelse nr. 354 af 19. juli 1983 blev MISTU afløst af Specialtandlægenævnet (SPECTA). Tilladelsen til at betegne sig som specialtandlæge meddeltes nu af Sundhedsstyrelsen efter indstilling fra Specialtandlægenævnet. Det fremgår af denne bekendtgørelses § 7, stk. 3, at tandlæger, der havde påbegyndt et videreuddannelsesforløb før den 1. juli 1983, kunne anmode Sundhedsstyrelsen om at få deres uddannelseskvalifikationer for anerkendelse som specialtandlæge bedømt efter § 2 i bekendtgørelse nr. 327

af 26. juni 1978 om specialtandlæger. Anmodning herom skulle være indgivet til Sundhedsstyrelsen inden udgangen af 1988.

Tandlæger, der påbegyndte et videreuddannelsesforløb efter den 1. juli 1983 kunne opnå betegnelse som specialtandlæge på betingelse af, at tandlægen havde gennemgået en af Indenrigsministeriet fastsat uddannelse. Der var således på det tidspunkt et uddannelsesmæssigt vakuum.

Fra 1983-1986 fortsatte uddannelsen som en halvtidsuddannelse, hvor de studerende i en del af deres ansættelsestid underviste tandlægestuderende. I en lang årrække var de halvtidsansatte studerende i realiteten heltidsbeskæftigede. I 1986 blev Specialtandlægeuddannelsen en heltidsansættelse, idet det blev anset for umuligt at bibringe de specialtandlægestuderende tilstrækkelig viden under en halvtidsansættelse.

Det nye regulativ blev vedtaget i 1991, og de første specialtandlægestuderende ansat under det nye regulativ afsluttede deres uddannelse i 1995. Da det samlede budget ikke blev øget, blev antallet af uddannelsespladser reduceret. Den danske specialistordning var i vid udstrækning grundlag for ERASMUS programmet, et europæisk samarbejde, der havde til hensigt at definere en europæisk specialtandlægeanerkendelse, der blev offentliggjort i 1991. Uddannelsen var 3-årig på fuldtid og der var i første semester indlagt et introduktionsprogram. I henhold til ERASMUS programmet skulle uddannelsen indeholde et nærmere defineret antal teoretiske lektioner på undervisningsstedet, 2500 kliniske timer, samt en række kurser som man ikke mente, kunne inkluderes i undervisningen, idet kurserne krævede specialviden, der ikke var til stede på de enkelte afdelinger. Indhold og omfang af disse kurser er løbende blevet justeret efter nærmere vurderet behov.

Bilag 2

Den i 2009 gældende kursusrække.:

1. Forskningsmetodologi (10 timer)
2. Medicinsk statistik og databehandling (40 timer)
3. Samfundsodontologi/Epidemiologi (10 timer)
4. Røntgenteknik/Digitalrøntgen (14 timer)
5. Metallurgi (14 timer)
6. Odontologiske problemer hos børn med udviklingsforstyrrelser og medførte misdannelser (7 timer)
7. Parodontologi (16 timer)
8. Traumatologi/Implantologi/Transplantationer (14 timer)
9. Klinisk oral fysiologi og smertebehandling (20 timer)
10. Psykologi (20 timer)
11. Genetik (20 timer)
12. Medicinsk diagnostik/Knoglecalcium-metabolisme (20 timer)
13. Pædiatri/endokrinologi og Børnepsykiatri (20 timer)
14. Logopædi og Foniatri (15 timer)
15. Kommunal forvaltning/Ledelse og samarbejde (14 timer)
16. Neurologi/Neuroradiologi (7 timer)
17. Læbe-, ganespalte (14 timer)
18. Øre-, næse-, halssygdomme (7 timer)

Der udarbejdes en målbeskrivelse for samtlige kurser.